

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Andra kammaren.

Nr 14.

Lördagen den 27 februari.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 20 och den 22 innevarande februari.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Riksdagsmannen redaktör Emanuel Björck, Kristianstad, är på grund av sjukdom (Trombosis cerebri e. Hemiplegia sin.) oförmögen till arbete och förty förhindrad deltaga i riksdagens förhandlingar under tiden från och med den 1 mars t. o. m. den 30 april 1937, vilket härmed intygas.

Kristianstad den 26 februari 1937.

T. Nordmark,

leg. läk., t. f. lasarettsläkare

§ 3.

Herr statsrådet *Forslund* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 134, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § och 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316);

nr 145, angående anslag till utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar;

nr 122, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 277) om avlösning av vissa frälseräntor, m. m.;

nr 132, angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m.;

nr 133, angående vissa arbeten till fördjupning av Trollhätte kanal;

nr 135, angående statsförvärv av järnvägen Sala—Gysinge—Hagaström;

nr 136, angående reservavstängningsanordning vid Vargöns kraftstation;

nr 137, angående kronans deltagande i en andra reglering av sjön Torrön; och

nr 146, angående statsförvärv av järnvägen Uppsala—Enköping.

Dessa propositioner bordlades.

§ 4.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bankoutskottet propositionen, nr 110, rörande tillämpning i vissa fall av bestämmelserna i lagen den 30 juni 1934 (nr 444) om ändring i vissa delar

Andra kammarens protokoll 1937. Nr 14.

av lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension;

till bevillningsutskottet propositionen, nr 113, med förslag till förordning om fortsatt uppskov med ikraftträdandet av föreskriven skatt å motorsprit;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 123, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket;

nr 127, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister; och

nr 128, med förslag till kungörelse angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 129, angående statsförvärv av de Östra centralbanans järnvägsaktiebolag tillhöriga järnvägarna;

nr 124, angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus; och

nr 131, angående anslag till vissa kompletteringsarbeten vid statens bakteriologiska laboratorium.

§ 5.

Föredrogos var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; och remitterades därvid

till utrikesutskottet motionen nr 425 av herr *Flyg m. fl.*; samt

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 426 av herr *Olsson* i *Staxäng m. fl.*;

nr 427 av herr *Magnusson* i *Tumhult m. fl.*; och

nr 428 av herrar *Björting* och *Andersson* i *Rasjön*.

§ 6.

Härefter föredrogos, men bordlades åter bankoutskottets utlåtanden nr 11—14, första lagutskottets utlåtanden nr 10 och 11 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 13 och 14.

§ 7.

Avlämnades följande motioner, nämligen av:

herr *Gardell m. fl.*, nr 429, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 97, angående anslag till domkapitlen för budgetåret 1937/1938 m. m.;

herr *Andersson* i *Prästbol*, nr 430, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 97; och

herr *Falk*, nr 431, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 94, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lantarbetstidslagen den 26 juni 1936 (nr 333).

Dessa motioner bordlades.

§ 8.

Interpellation Ordet lämnades härefter på begäran till herr **Hansson** i **Vännäsby**, som yttrade: Herr talman! I motion föreslog undertecknad vid 1935 års riksdag, att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring i strafflagen, att djurplåge-

Interpellation. (Forts.)

riet i vanliga fall skall straffas med böter eller fängelse, i svårare fall åter med fängelse eller straffarbete. Vid samma riksdag yrkade fruarna Vira Eklund och Ruth Gustafson i en annan motion, att riksdagen ville besluta om en ingående och förutsättningslös utredning av i densamma påtalade djurskyddsförhållanden, varigenom behovet om straffskärpning för djurplågeribrotten skulle klarläggas och en mera human behandling av djuren befordras. I enlighet med första lagutskottets utlåtande beslöt riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning angående en särskild lag om djurskydd och vad därmed äger samband samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Med anledning av ett i pressen återgivet upprörande fall av djurplågeri framställde herr Lithander vid 1936 års riksdag en interpellation till justitieministern, om regeringen ansåge gällande straffbestämmelser stå i rätt förhållande till förekommande djurplågeri och barbarism och om justitieministern i annat fall ämnade förelägga riksdagen förslag om nödiga lagändringar. Dåvarande justitieminister Schlyter förklarade i sitt svar, att även gällande straffbestämmelsers ändamålsenlighet skulle bli föremål för övervägande vid den utredning som 1935 års riksdag begärt. Något uttalande om när den ifrågasvarande utredningen kunde tänkas bli färdig gjorde dock ej justitieministern. Sedermera ha åtminstone vid två tillfällen uppvaktningar gjorts för justitieministern med frambärande av bl. a. önskan att utredningen om en djurskyddslagstiftning snart måtte slutföras. Av tidningarna och fackpressen framgår dock ej hur långt arbetet med denna utredning fortskridit.

Visserligen kommer årets riksdag att få behandla proposition om en slaktlag och ny jaktvårdslagstiftning, vilka delvis beröra för djurskyddet mycket viktiga frågor. Men sedan 1935 års riksdag uppenbarligen enhälligt framställde sin begäran om en allmän och särskild djurskyddslagstiftning, ha flera svårartade djurplågerifall inträffat, som ytterligare understrukt behovet att skyddsbestämmelserna på detta område tydligare utformas. Ej blott inom djurskyddskretsar utan även inom vida befolkningslager i övrigt frågar man sig också, hur långt regeringen kommit med den utredning, som för två år sedan begärdes.

Då riksdagens önskemål ifråga om den begärda nya djurskyddslagen finnas — med en av kamrarna gjord strykning — formulerade i första lagutskottets utlåtande — önskemål till vilka jag för min del ansluter mig — saknar jag anledning att här närmare ingå på den lämpliga utgestaltningen av den nya lagstiftningen. Men jag vill dock i allra största korthet fästa uppmärksamheten på några under den senaste tiden särskilt aktualiserade önskemål.

Sälunda har utvecklingen visat det nödvändigt att djurtransporterna både med järnvägar och bilar samt till sjöss underkastas strängare regler och bättre kontroll, liksom att effektiva straff utmätas för djurplågeri i samband med dylika transporter. När man — som för några veckor sedan — kunde läsa, att 47 svin tydligen på grund av felaktig inlastning genom kvävning dött under transport med ångfärjan mellan Trälleborg och Sassnitz, eller när man för någon månad sedan kunde läsa om att på vägar i Norrland vid två tillfällen hitats i ena fallet 9 och i andra fallet 22 st. döda smågrisar, uppenbarligen omkomna genom vanvård eller på grund av bristande uppvärmning i kylan, då kan man inte längre tveka om behovet av att skyndsamma och stränga kontrollåtgärder vidtagas. Särskild uppmärksamhet borde härvid ägnas åt de allt vanligare biltransporterna, varvid annan trafik än den yrkesmässiga borde bli föremål för kontroll, liksom för hela landet enhetliga regler borde införas i stället för de särbestämmelser, som nu gälla för olika län.

Allt starkare torde också krav framträda på att de uttjanta hästarna skonas.

Interpellation. (Forts.)

Gång på gång får man i pressen läsa om hårdhet och brutalitet mot sådana djur, som efter många års troget och träget arbete ej borde få pressas till det yttersta eller rent av bli föremål för samvetslösa personers schackrande. Övärddigt ett kulturland är också, att export av ålderstigna hästar tillåtes förekomma. Såsom upprörande måste också betecknas, att kastration av hästar utan föregående bedövning ännu kan få ostraffat förekomma, till på köpet av i veterinärvård icke utbildad kvacksalvare.

Med sitt allmänna stadgande om »uppenbar grymhet, genom misshandel, överansträngning, vanvård eller annorledes», är lagstiftningen f. n. alltför litet detaljerad för att giva domstolarna tillräcklig ledning för brottens bedömning, liksom man genom bristen på ingående regler fått alltför oklara gränser mellan rätt och orätt och därigenom icke i önskvärd grad kunnat inlänka det allmänna rättsmedvetandet i sunda banor. Härvid kan man hänvisa till att sedan 1935 års riksdagsskrivelse beslutats, även i Norge genomförts en noggrant reglerande och förebildlig djurskyddslag av samma struktur som 1933 års tyska djurskyddslagstiftning.

Med åberopande av ovanstående och med en vädjan till justitieministern, att så fort hans övriga arbete det medgiver, låta taga itu med denna nylagstiftning, ber jag att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande värdsamma frågor:

1) Har statsrådet för avsikt att tillmötesgå riksdagens år 1935 framställda begäran om utredning och förslag till riksdagen angående ny djurskyddslagstiftning?

2) Kan det förväntas, att regeringsförslag i ämnet skall föreläggas 1938 års riksdag?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 9.

Interpellation. Vidare lämnades ordet på begäran till herr **Senander**, som anförde: Herr talman! 1935 års riksdags beslut att låta göra en utredning bl. a. i syfte att skapa en självständig fiskeristyreelse måste hälsas med bifall av envar, som i de olika slagen av fiske och fiskindustrier m. m. ser icke endast en utan ett flertal näringsgrenar, vilka kunna utvecklas till stor betydelse för landets kustbefolkning. Att fisket i sin helhet under långa tider fört en tillvaro i skuggan är alltför känt för att närmare behöva beröras.

Uttrycket »jordbruket och dess binärningar», till vilka senare även fisket räknas, blottar i sig självt en felaktig och styvmoderlig inställning till fisket.

Genom införandet av ånga och motorer m. m. och genom teknikens inflytande även på andra områden särskilt i fråga om fartyg, maskiner, fångstmetoder, kylanordningar o. s. v. har saltvattensfisket flyttats allt längre och längre ut från kusten. Åtminstone saltvattensfisket har numera knappast något att göra med jordbruket. I främmande länder har fisket upparbetats till en av de mera betydande näringarna.

I början av innevarande år har 1935 års fiskeriutredning till Kungl. Maj:t inlämnat sitt betänkande. Dess innehåll är ännu ej känt, men av tillgängliga uppgifter i pressen vill det synas som om man närmast tänkt sig en utbrytning av de nuvarande saltvattens- och sötvattensbyråerna ur lantbruksstyrelsen samt upprätta några s. k. fiskeriråd för att härav bilda en ny självständig fiskeristyreelse.

Man kan icke frigöra sig från det intrycket, att vi här i landet ännu till stor del se för ensidigt på problemet fisk och fiske. Man liksom hänger fast vid

Interpellation. (Forts.)

gamla vanor och vågar inte gå in för nya metoder, nya vägar, vilket säkerligen skulle kunna lösa svårigheterna även här.

Det borde i första hand vara statens uppgift att visa nya vägar, att skapa nya värden, nya industrier, nya metoder, nya arbetsmöjligheter, så att individen eller yrkesgruppen — i detta fall fiskarebefolkningen och den del av befolkningen, som direkt eller indirekt har sin utkomst av fisket, såsom varv, motorfabriker, nätfabriker, redskapsfabriker, emballagefabriker, maskinfabriker, fiskhandel och fiskindustrier med allt vad därtill hör eller sammanhänger — får ökade utvecklingsmöjligheter.

Det måste erkännas, att den maskinella upparbetningen måste anses både berättigad och av behovet påkallad. Detta gäller framför allt i fråga om att hastigt upparbeta sådana livsmedel, vilka eljest skulle förfaras, där tillförseln genom naturens lagar är nyckfull och oregelbunden. Fisk kan ibland gå till i abnormt stora mängder. Den moderna tekniken möjliggör räddandet av värden, som eljest under dylika förhållanden förstöras. Även under normala omständigheter kan industrien vara av stor vikt för upparbetandet av dylika livsmedel.

I stället för att vräka bort stora kvantiteter fisk kan ett flertal olika fiskindustrier upparbetas, varigenom nya arbetstillfällen kunna skapas. Vad detta skulle betyda för exempelvis Bohuslän med dess stora arbetslöshet är uppenbart för alla.

För beredning av fisk och fiskprodukter samt för olika slag av färska fiskvaror m. m. behövs praktisk yrkesundervisning. Charkuterister, bagare och kockar med flera få gå igenom praktiska yrkesskolor för att lära sig tillvarata och bereda maten. Fiskarena och kustbefolkningen måste ges samma möjligheter, så att fiskerinäringen kan utvecklas.

Det torde därför vara av behovet påkallat att upprätta en särskild byrå för fiskindustrier och handel med fisk, med underavdelningar av praktiska yrkesskolor både för fiskare och för fiskindustrier, forskningsinstitut för fiskindustrierna, propaganda, skolköksundervisning m. m.

Med hänvisning till vad som här anförts får jag anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande interpellation:

Kan det förväntas att proposition om tillsättande av en självständig fiskeristyreelse kommer att ingivas till årets riksdag?

Anser icke herr statsrådet att här anförda synpunkter böra göras till föremål för en närmare prövning?

Kan man förvänta några åtgärder under innevarande år i syfte att bereda omedelbar hjälp åt fiskarebefolkningen?

Jämväl denna framställning bordlades.

§ 10.

Anmälades och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från statsutskottet, nr 50, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t under rubriken Utgifterna: För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagda förslag;

från första lagutskottet, nr 51, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av 3 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 35) om emeritlöner för präster; samt

från riksdagens kansli:

nr 43, angående val av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare;

nr 46, angående val av riksdagens militieombudsman och hans efterträdare; och

nr 49, angående utseende av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet och utrikesnämnden.

Vidare anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till riksdagens förordnanden:

nr 44, för revisionssekreteraren Nils Teodor Ljunggren att vara riksdagens justitieombudsman;

nr 45, för revisionssekreteraren Knut Harald Nissen att vara riksdagens justitieombudsmans efterträdare;

nr 47, för förutvarande statsrådet Frans Gustaf Sture Centerwall att vara riksdagens militieombudsman; och

nr 48, för byråchefen Carl Gustaf Ingemar Hellquist att vara riksdagens militieombudsmans efterträdare.

§ 11.

Till bordläggning anmäldes

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckt motion om ändring av den i § 28 kommunala vallagen angivna tiden för anordnandet av valsedelsförsändelse för äkta make; och

nr 6, i anledning av väckta motioner angående ett sammanförande till gemensam valdag av valen till riksdagens andra kammare och till landstingen;

statsutskottets utlåtanden:

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillbyggnad till beskickningshuset i Washington;

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att med Älvsborgs läns landsting träffa avtal om uppförande och drift av en psyko-neurosanstalt; och

nr 36, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till byggnadsarbeten, avseende kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 5, i anledning av vissa motioner, avseende ändringar i gällande tullar eller tilläggstullar;

nr 6, i anledning av väckta motioner om upphävande av tullen å nikotin;

nr 7, i anledning av väckt motion om avskaffande av tullen på kaffe;

nr 8, i anledning av väckt motion angående förbättrad lagstiftning rörande mantalsskrivning och därmed sammanhängande frågor;

nr 9, i anledning av väckt motion angående större frihet för industriföretag till avskrivningar i beskattningsavseende å industrifastigheter; och

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för Aktiebolaget svenskt konstsilke från erläggande av accis för ett parti konstsilke-avfall;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av väckt motion angående skydd för markägares rätt till bärplockning å viss egen skogs- och hagmark; och

nr 13, i anledning av väckt motion angående behörighetsvillkor för rådmän vid större rådhusrätter m. m.;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 15, i anledning av väckta motioner angående införande av bestämmelser om vite i lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd;

nr 16, i anledning av väckt motion om utsträckt tillämpning av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd m. m.;

nr 17, i anledning av väckta motioner angående ändringar i lagen den 18 juni 1925 om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område;

nr 18, i anledning av väckta motioner angående lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder;

nr 19, i anledning av väckta motioner om visst tillägg till 11 kap. strafflagen; och

nr 20, i anledning av väckta motioner om åtgärder till förhindrande av samhällsfarliga arbetsinställelser; samt

jordbruksutskottets utlåtande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under *nionde* huvudtiteln gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades

herr <i>Johansson</i> i Hallagården	under	3	dagar fr. o. m. den	27 febr.,
» <i>Magnusson</i> i Tumhult	»	6	»	» 1 mars,
» <i>Eriksson</i> i Sandby	»	3	»	» 27 febr.,
» <i>Andersson</i> i Ovanmyra	»	5	»	» 1 mars,
» <i>Ericsson</i> i Kinna	»	3	»	» 1 »
» <i>Hedlund</i> i Östersund	»	3	»	» 1 »
» <i>Molander</i>	»	4	»	» 1 »
» <i>Olsson</i> i Rödningsberg	»	3	»	» 28 febr.,
» <i>Hammarlund</i>	»	6	»	» 28 »
» <i>Hansson</i> i Vännäsby	»	2	»	» 28 »
» <i>Falk</i>	»	5	»	» 28 »
» <i>Johansson</i> i Norrfors	»	2	»	» 1 mars,
» <i>Werner</i> i Hultsfred	»	3	»	» 28 febr.,
» <i>Andersson</i> i Lindome	»	5	»	» 1 mars,
» <i>Liedberg</i>	»	3	»	» 4 »
» <i>Lindskog</i>	»	4	»	» 1 »
» <i>Andersson</i> i Södergård	»	4	»	» 3 »
» <i>Eklund</i>	»	4	»	» 1 »
» <i>Lövgren</i>	»	3	»	» 28 febr. och
» <i>Johansson</i> i Öckerö	»	5	»	» 1 mars.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.28 e. m.

In fidem
Per Cronvall.